

۴۹۰۷

۲۴۸

۱/۱

۵/۶

نظریه حق الطاعه

در مرتبه نقد و بررسی

تقریر و تحقیق درس‌های خارج از حدیث فقه

آیه‌الله حاج شیخ محمدجواد فاضل لنکرانی مد ظله

حمید ستوده

معاونت پژوهش مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)

- ◀ سرشناسه: فاضل لنکرانی، محمدجواد، ۱۳۴۱ -
- ◀ عنوان و نام پدیدآور: نظریه حق الطاعه در بوطه نقد و بررسی؛ تقریر و تحقیق درس‌های خارج اصول فقه آیه الله محمدجواد فاضل لنکرانی حفظه الله / تألیف: حمید ستوده.
- ◀ مشخصات نشر: قم: مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)، ۱۳۹۴.
- ◀ مشخصات ظاهری: ۲۴۸ ص.
- ◀ شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۳۸۸ - ۰۱۳ - ۹
- ◀ وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا.
- ◀ موضوع: نظریه حق الطاعه.
- ◀ موضوع: اصول فقه شیعه - قرن ۱۴
- ◀ رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۴ ۲ف۷ح / ۵۲ / BP۱۶۹
- ◀ رده‌بندی دیویی: ۲۹۷ / ۳۲۴
- ◀ شماره کتاب‌شناسی ملی: ۳۸۸۹۲۶۰

انستیتوت کلامی ائمه اطهار

نظریه حق الطاعه

در بوطه نقد و بررسی

تقریر و تحقیق درس‌های خارج اصول فقه

آیه الله حاج شیخ محمدجواد فاضل لنکرانی (مد ظله العالی) برکاته

ناشر: مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)

مؤلف: حمید ستوده ○ چاپ: چاپخانه یاران

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان ○ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۴ ○ صفحه آرای: مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۳۸۸ - ۰۱۳ - ۹

۵۳ مراکز پخش (ع)

قم، میدان معلم، مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)، تلفن: ۳۷۷۴۹۴۹۴ و ۳۷۸۳۲۳۰۳

قم شعبه ۱: خیابان ارم، جنب مدرسه کرمانی‌ها، تلفن: ۳۷۷۴۴۲۷۱ و ۳۷۷۴۴۲۸۱

شعبه تهران: سه راه ضرابخانه، پاسداران، خیابان شهید کاشی‌ها، پلاک ۶، تلفن: ۲۲۸۴۳۹۶۵

پیش گفتار

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على أطيب المرسلين
سيدنا محمد وعترته الطيبين الطاهرين

دانش اصول فقه که دربردارنده قواعد فقه، اجتهاد و ضوابط استناد احکام شرعی است، در بستر تحولات و اندیشه‌های عالمان فقه اندیش، تعمیق و توسعه چشمگیری یافته است. تاریخ این علم نشانگر دریایی بی‌کران از آرا و نظریه‌های اندیشمندانی است که کوشیده‌اند در جهت ارتقای اجتهاد، مباحث و مسائل اصول فقه را منطبق با ضرورت‌ها و نیازها شامل بخشیده و به شکل کارآمد و مدوّن عرضه نمایند.

«نظریه حق الطاعة» ابتکاری ارزشمند است از محقق شهید آیه الله سید محمد باقر صدر رحمته الله و تحقیقی نوین از یک بحث اصولی با جایگاه‌سازی و ساماندهی مناسب که تأثیرات مهمی در فقه و نگرش به مسائل اصولی، به ویژه در مباحث مانند حجیت قطع، برائت عقلی، منجزیت علم اجمالی و

قبیح تجری به همراه داشته است. گرچه در محافل علمی گفته می شود که پیش از ایشان هم بزرگانی این نظریه را پذیرفته و بدان ملتزم شده اند، لیکن در هر حال تبیین دقیق این نظریه و دفاع تمام از آن در برابر نظریه رقیب (قبیح عقاب بلا بیان) از برکات و آثار شهید صدر است.

این نظریه مهم در مطالعات علمی استاد گرانقدر حضرت آیه الله محمد جواد فاضل لنکرانی مطمح نظر قرار گرفته و ایشان در دروس عمیق و ارزشمند خارج اصول فقه خود، مبانی و گستره آن را مورد تحلیل و ارزیابی قرار دادند. نوشتار حاضر، مجموعه این بحث است که با قلم توانای شاگرد برجسته استاد، جناب حجة الاسلام والمسلمین حمید ستوده به رشته تحریر راه یافته است.

نگارنده ارجمند در این کتاب را حاظه شایسته و تأکید بر مباحث اصولی استاد، این پرسش را محور قرار داده که آیا از نظر عقلی، مخالفت با تکلیف محتمل بعد از فحوص، استحقاق عتاب را به دنبال دارد یا نه و برای پاسخ به این پرسش بر آن شده که قلمرو مفهوم و ابعاد و ادله نظریه قبیح عقاب بلا بیان و نیز مفهوم و گستره و مبانی نظریه حق الطاعة به طور کامل بررسی گردد.

از این رو نوشتار حاضر در سه قسمت سامان یافته است: در بخش اول، بررسی های مفهومی و کلیات مقدماتی بحث تبیین شده و در بخش دوم، بررسی های استدلالی مانند اشکالات فقیه شهید رحمته الله و نیز محقق روحانی رحمته الله بر نظریه برائت عقلی، و دفاع استاد از این نظریه مورد توجه قرار گرفته و سپس اصل نظریه حق الطاعة و ارزش علمی آن نیز نقد و بررسی شده

است. در بخش پایانی، ضمن بیان آثار و لوازم اصولی این نظریه، نتیجه‌گیری نهایی ارائه گردیده است.

معاونت پژوهشی مرکز فقهی ائمه اطهار (ع) در راستای اهداف کلان خود مبنی بر تبیین مبانی فقهی و اصولی مکتب اهل بیت (ع)، پژوهش حاضر را محضر اصحاب اندیشه و معرفت، خاصه دانشوران اصول فقه تقدیم می‌نماید و ضمن سپاس و ستایش به محضر خدای دانا و توانا، و آرزوی علو درجات برای مؤسس معظم مرکز، مرحوم حضرت آیه‌الله فاضل لنکرانی (ره)، هر چند تشکر از حضرت آیه‌الله محمدجواد فاضل لنکرانی رئیس محترم مرکز نیز نگارنده ارجمند این اثر حجة الاسلام والمسلمین حمید ستوده، امید است که این تلاش‌های علمی زمینه‌ساز رشد علمی و تعالی جامع اسلامی و چراغی فراراه همه کوشندگان و جویندگان طریق علم و معرفت شد.

محمد بنی مقدادی

تابستان ۱۳۹۲